

DE TUIN LIEFHEBBER

samen
natuurlijk
tuinieren

COLOFON

DE TUINLIEFHEBBER

Jaargang 104, nr.2 2021

De Tuinliefhebber valt elk kwartaal (seizoen) op de mat bij leden van tuinclubs die zijn aangesloten bij AVVN samen natuurlijk tuinieren en bij supporters van AVVN. Elke editie bevat tips, informatie en inspiratie voor samen groen doen en genieten van het seizoen.

(ADRES)WIJZIGINGEN?

Ontvang je De Tuinliefhebber omdat je (volks)tuinvereniging is aangesloten bij AVVN, dan kun je (adres)wijzigingen doorgeven aan de secretaris van je vereniging. In alle andere gevallen - bijvoorbeeld als je supporter bent -, gebruik je het besloten ledennet van AVVN hiervoor. Via avvn.nl/ledennet kun je gratis een persoonlijk profiel aanmaken waarmee je zelf eenvoudig allerlei praktische zaken kunt regelen. Heb je geen toegang tot het ledennet, stuur je vraag dan naar info@avvn.nl.

SUPPORTER VAN AVVN WORDEN?

Lees je De Tuinliefhebber wel, maar ontvang je 'm niet thuis? Meld je aan als supporter via avvn.nl/aansluiten. Als je ons steunt met €30 of meer per jaar, krijg je De Tuinliefhebber vier keer per jaar thuis én help je ons groen in de buurt te bevorderen en samen tuinieren nog makkelijker en leuker te maken.

VRAGEN OVER DE TUINLIEFHEBBER?

Vragen of opmerkingen over de inhoud? Geef het door via tuinliefhebber@avvn.nl.

UITGEVER

AVVN samen natuurlijk tuinieren
Vogelvliederweg 50
3544 NJ UTRECHT
www.avvn.nl

REDACTIE DE TUINLIEFHEBBER

Janine Bruinooge (hoofdredactie)
Paul van Bodengraven (eindredactie)
Robine Moolenaar (tekstcorrectie)

REDACTIERAAD

Margreet Bogaart, Vera Schijve en Paul Verhagen

REDACTIONELE BIJDRAGEN

Joke van den Ban, Janny Blauw, Paul van Bodengraven, Suzanne de Boer, Kees de Boon, Marleen van Es, Ruud Grondel, Machteld Klees, Peter Kouwenhoven, Evert Muntslag, Leni van Noord, Anja de Waard, Bram Wolthoorn

ARTDIRECTION EN VORMGEVING

Frank de Both, Twin Media

TECHNISCHE REALISATIE EN PRODUCTIE

Virtùmedia, Zeist

ADVERTEREN IN DE TUINLIEFHEBBER?

Neem contact op met Henk Lorse van Virtùmedia via hlorse@virtumedia.nl

TUINIER JE MET ONS MEE?

AVVN is de groene familie van tuinliefhebbers. Wij delen graag al onze kennis en ervaring over samen natuurlijk tuinieren.

avvn.nl

avvn.nl/ledennet

facebook.com/AVVN.nl

instagram.com/samentuinieren

ALTIJD OP DE HOOGTE

Meld je aan voor onze maandelijkse nieuwsbrief via avvn.nl/nieuwsbrief

Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is slechts toegestaan na schriftelijke toestemming van de redactie. ISSN: 1871-8388

COVERILLUSTRATIE

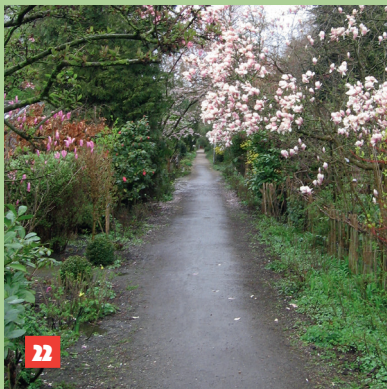
Maren Bruin

**VOEDSEL
VERBOUWEN
MET RESPECT
VOOR DE
NATUUR**

30

22

24

35

38

IN DIT NUMMER

- 06 Groen doen**
De tuinen van Landgoed Bredius
- 10 De Bodem deel 2**
Bemesting, stinkend je best doen
- 16 Vogels in de tuin** De Tjiftjaf
- 18 Buurtgroen** De dorpsmoestuin in Maarn is de groene verbinder
- 22 Tuinenpark Ons Buiten**
CO₂-neutraal bospark
- 24 In de tuin van Wim Hoentjen**
'Het liefst zit ik midden in het groen en kijk naar de vogels.'
- 30 Permacultuur, deel 2**
Voedsel verbouwen met respect voor de natuur
- 35 Bessen in de tuin** tips voor een betere oogst
- 38 De groenteliefhebber** Koolraap, de citroen van het noorden
- 41 Samen tuinieren bij Kweeklust**
Met zijn allen druiven telen

EN VERDER

- 03 Voorwoord**
- 09 Doorgrond Column**
AVVN-voorzitter Ruud Grondel
- 13 Fotowedstrijd**
- 14 Groene berichten**
- 21 Seizoenscolumn** Leni van Noord
- 27 Zaaïen en oogsten**
Marleen tipt
- 28 Wist Je ... Zomer**
- 34 Groentje op de tuin** 'Nooit gedacht dat ik zo *hooked* zou raken'
- 36 Voor de liefhebber**
Lees-kijk- en luistertips
- 40 Gevel aan de straat?** Tegel eruit!
- 44 Kees test**
Olla-pot en waterdruppelaars

TUINENPARK ONS BUITEN: CO₂-NEUTRAAL BOSPARK

Zonnepanelen - 23 stuks - op het dak van het clubgebouw om zelf elektriciteit op te wekken. LED lampen langs de paden. Tuinenpark Ons Buiten in Utrecht is hard op weg om helemaal CO₂-neutraal te worden en betaalt alle duurzame investeringen zelf. Voorzitter Henny Stekelenburg legt uit hoe ze dit - met steun van alle leden - voor elkaar hebben gekregen en hoe andere tuinenparken ook energieneutraal kunnen worden.

TEKST: ANJA DE WAARD

Tuinenpark Ons Buiten is een prachtig tuinenpark met honderd siertuinen in de wijk Voordorp in Noordoost-Utrecht. De tuinen, allemaal met huisje, zijn siertuinen met maximaal twintig procent moestuin. Aan de rand van het park liggen kweekveldjes voor groenteteelt, naast een dierenweide. Tuinenpark Ons Buiten wordt ook wel een 'bospark' genoemd omdat in en om het park veel bomen staan, de meeste flink groot. Het is er heerlijk wandelen en vanaf de padjes kun je tuinen kijken. In de zomer is het lekker koel en schaduwrijk onder de bomen.

DUURZAAMHEID

Tuinenpark Ons Buiten draagt sinds 2013 het Keurmerk Natuurlijk Tuinieren van AVVN (met vier stippen, de hoogste notering) en in 2014 behaalde de vereniging het Internationaal Diploma Ecologisch Tuinieren. Binnen de vereniging rees de vraag: wat is ons volgende doel? Henny Stekelenburg: "Onze vereniging organiseert regelmatig ledenraadplegingen. In 2014 bespraken we de doelstellingen voor het meerjarenplan. Als mogelijk toekomstplannen formuleerden we vijf suggesties. Die varieerden van meer lucht in het bos, duurzaam bouwen en duurzame energie, tot aan de banden met de buurt versterken en het clubgebouw meer ter beschikking stellen aan de buurt. Vanuit 'nut, noodzaak en idealisme' werd duurzame energie als belangrijk actiepunt gekozen. Je kunt het 'klimaatneutraal' of 'CO₂-neutraal' noemen; maar duurzamer wilden we zijn."

AAN DE SLAG

Een aantal leden die al de nodige kennis hadden van energievraagstukken vormde een groep en ging het gesprek aan met leveranciers en kenniscentra. Henry: "Zo'n groep voorttrekkers heb je natuurlijk wel nodig. Op dat moment ontstond ook het idee voor 'groen licht'; we wilden het hoofdpad door het tuinenpark verlichten met speciale groene LED lampen. Die zijn energiezuinig en

vogelvriendelijk. 's Avonds zijn er ook regelmatig mensen bij 't Buitenhuis. In de maanden die volgden, deden we een test met groen licht, eerst met één lamp. We hielden een enquête in de buurt, of mensen het misschien storend vonden. We ontvingen veel positieve reacties en het bestuur stemde in met de uitvoering. Eigenlijk wilden we voor 't Buitenhuis ook een waterpomp-installatie, maar dat was in 2014 nog een erg kostbare zaak. We hadden al een zeer zuinige ketel. Als we in de toekomst de ketel moeten vervangen, dan kiezen we voor een model dat werkt op de energie van de zonnepanelen. We keken ook kritisch naar wat we al deden om duurzamer te zijn. Zo creëren we zo min mogelijk afval, gebruiken we zoveel mogelijk regenwater in plaats van leidingwater en wordt er zo veel mogelijk gecomposteerd."

ZONNEPANELEN: WAARAAN MOET JE DENKEN?

Bij het aanschaffen van zonnepanelen is het belangrijk dat je de juiste stappen in de juiste volgorde zet. Henny zet de stappen op een rijtje:

- 1) Ga na wat het huidige energieverbruik is. Plaats overal elektriciteitsmetertjes tussen om dat inzichtelijk te krijgen. Dit kun je ook laten doen.
- 2) Bekijk vervolgens wat er nog bespaard kan worden. Bijvoorbeeld lampen vervangen door LED lampen, isolatie, tijdklokken op lampen etc.
- 3) Bekijk welke mogelijkheden er zijn om de panelen te plaatsen. Ga na wat het dakoppervlak is en wat de conditie van het dak (of de daken) is. Zo weet je hoeveel zonnepanelen er op het dak passen, of je het dak eerst moet laten opknappen/versterken. We wilden ook niet teveel stroom opwekken, want dan moet je gaan 'terugleveren' aan het elektriciteitsbedrijf en dan word je zo'n 'bedrijfje'.
- 4) Vraag verschillende specialisten om een vrijblijvend voorstel, tenminste drie offertes. Wij hebben het verstevigen van

▲ Monteurs aan de slag op het dak van 't Buitenhuis.
 ▲ De opbrengst inzichtelijk gemaakt.
 Foto's: Henny Stekelenburg

het dak en het installeren van de zonnepanelen door een professioneel bedrijf laten doen.

FLINKE INVESTERING

Henny: "We hadden de zonnepanelen voordeliger kunnen aanschaffen als we van de vereniging een onderneming hadden gemaakt. Dan kun je de btw terugvragen, dat is een flink bedrag, maar dat wilden we niet. Voor de aanschaf van de LED lampen vroegen we subsidie aan bij de gemeente Utrecht, maar die vond verlichting in de tuinparken niet nodig. Gelukkig hadden we genoeg geld in kas en konden we de investeringen doen zonder subsidie en zonder extra ledenbijdrage. We hebben berekend dat we binnen veertien jaar de investering terugverdienen. De levensduur van zo'n installatie is meer dan twintig jaar. De kosten voor de zonnepanelen en de installatie ervan bedraagt zo'n €11.000. De aanschaf en de aanleg van de groene LED verlichting buiten, zo'n €8.000. In 2014 bedroegen de totale energiekosten €2.300 en in 2020 nog maar €1.070."

ZICHTBAAR MAKEN

"We hebben binnen de vereniging bijna niemand hoeven overtuigen, de leden willen de stap ook maken. Je kunt mensen met twijfels overtuigen door voor te rekenen dat je het er ruimschoots uithaalt. Van de installateur kwam het idee om ons allemaal er meer bij te betrekken, door in de hal van 't Buitenhuis een groot paneel op te hangen met meters waarop je kunt zien wat er die week aan energie opgebracht is en wat de CO₂-besparing is. En dat werkt heel goed!" ●

Ook een leuk project? Laat het ons weten!

Zijn er op je tuinvereniging ook duurzame initiatieven, sociale projecten of andere leuke extra activiteiten, neem dan contact op met De Tuinliefhebber. We komen graag langs voor een interview!

Mail naar de redactie: tuinliefhebber@avvn.nl

VOEDSEL VERBOUWEN

MET RESPECT VOOR DE NATUUR

In een serie van drie artikelen duikt De Tuinliefhebber in de wereld van de Permacultuur. Wat is het? Wat kun je ermee in de tuin? Deze keer aandacht voor stapelfuncties, voedselbossen en de elementen zon, wind en water. Plus een kijkje bij ecologische kwekerij Zonnemaire waar ze Permacultuur op eigen wijze toepassen.

TEKST: BRAM WOLTHOORN

FOTO: LENDSKAIP, CC0/PUBLIC LEUK DOMEIN

*Voedselbos op het
Landgoed Doornik*

Dieneke Klompe van de ecologische kwekerij Zonnemaire.

FOTO: MARIEKE MANDEMAKER

Gebruik mulch om de bodem te verbeteren.

Een stevig ecosysteem brengt soms onverwachte gasten in de tuin.

Een appelboom plant je om z'n appels, maar een appelboom biedt veel meer. Bescherming tegen de elementen, nestgelegenheid voor vogels en in de herfst organisch materiaal in de vorm van vallend blad. 'Functional Redundancy' noemen we dit: een organisme heeft meerdere functies en al die functies worden door alle organismen in een onderling afhankelijke groep ondersteund. Dit principe staat in de Permacultuur bekend als 'stapelfuncties'. En dat werkt zo: in een fruitpluktuin zijn struiken en bomen gecombineerd. Deze hebben één eigenschap gemeen, namelijk het leveren van fruit.

Permacultuur: voors en tegens

Natuurinclusief voedsel verbouwen, zonnecirkels, voedselbossen, niet spitten, zorg om de aarde: allemaal elementen van de Permacultuur. Permacultuur zorgt voor minder afval en milieuverontreiniging, duurzame landbouw, behoud van biodiversiteit en beschermt de natuurlijke leefomgeving van dieren en planten. Top! Of toch niet...? Permacultuur doet ook chaotisch aan, kan kostbaar en arbeidsintensief zijn en aangeplante exoten in voedselbossen kunnen woekeren.

In die fruitpluktuin staan perelaars, appelbomen, pruimen- en kersenbomen, bramen, aalbessen, frambozen en aardbeien. Het leveren van fruit is door zo'n robuust ecosysteem vrijwel altijd gegarandeerd; het ene jaar meer appels, het andere jaar meer peren. Zijn er een jaar geen frambozen? De overige planten in zo'n stevig ecosysteem compenseren dit eenmalige gemis met gemak. Alle ecosysteem in de vrije natuur bestaan uit multifunctionele gewassen die elkaar aanvullen en samen een weerbaar systeem vormen.

ZON, WIND EN WATER

Om goed te kunnen begrijpen waarom en hoe Permacultuur elementen als wind gebruikt, eerst even een mini-college meteorologie. Zonder zon geen leven. De zon is de motor van de zeestromen: warm water stijgt, koud water zakt. Hierdoor ontstaan oceaanstromingen als El Niño en de warme Golfstroom. Zonnewarmte laat lucht krimpen en uitzetten; er ontstaan verschillen in luchtdruk. Koude en warme luchtmassa's draaien om elkaar heen in de atmosfeer; winden waaien over de continenten. Zon verwarmt de oceanen, waterdamp stijgt op en vormt zich tot wolk om in koelere streken neer te slaan als regen. Na zon en wind is dit het derde element.

In een permatuin maak je zo goed mogelijk gebruik van de drie elementen: de tuin is gericht op de zon, hoge beplanting biedt bescherming tegen de heersende windrichting – in Nederland het zuidwesten – en water is in de buurt.

BASISONTWERP - DE ZONNECIRKEL

De basis in het ontwerp is een ronde vorm; bomen staan aan de zuidkant in een halve cirkel waardoor ze onderling niet concurreren voor zonlicht. In het midden van de cirkel ligt een vijver. Zonlicht reflecteert op het oppervlak en zorgt zo voor extra warmte voor de planten rond het water. De vijver is op deze centrale plek beschut en zal daardoor snel warm worden. De vijver voorziet de omgeving van water. Het krioelt er van de kikkers en salamanders. Je vindt er amfibieën die leven van insecten, slakken en wormen. Libellen zweven boven het water. Tussen de bomen op het zuiden staan bessestruiken – evenals aan de noordzijde van de cirkel. Binnen de cirkel en rond de vijver ontstaat een luw en warm microklimaat, geschikt voor warmteminnende planten als tomaten, komkommers en pompoenen. Iets meer naar de rand is er ruimte voor een kruidlaag van voedselplanten, moestuinclassiekers als stambonen, wortels en bieten. Zo ontstaan zones in de permatuin.

Natuurinclusieve landbouw, foto: Shutterstock.

HET VOEDSELBOS

Hoe groter het oppervlak, hoe uitgebreider de vlakken (zones) in de tuin kunnen zijn: van voedseltuin tot voedselbos. Die zones beslaan niet alleen het grondoppervlak, maar ook de hoogte. Waar de traditionele landbouw slechts één enkele laag kent - de akker - past de Permacultuur hoogbouw toe. Precies zoals je ziet in een natuurlijk bos. Door de beschikbare oppervlakte en hoogtes op natuurlijke wijze te verdelen, ontstaat een gelaagd en robuust ecosysteem dat – eenmaal volwassen – het natuurlijk evenwicht dicht benadert en tegen een stootje kan. Een voedselbos is weliswaar door de mens ontworpen, maar is in zekere zin een getrouwe kopie van een natuurlijk bos. Het heeft ook een kruin-, heester- en kruidlaag, alleen dan met (vooral) voedselplanten. De verschillende lagen in een volwassen voedselbos vormen een natuurlijk evenwicht en de productiviteit ervan is groot.

DE ZEVEN LAGEN

Als je tuiniert volgens de principes van de Permacultuur, werk je in zeven verschillende lagen.

- 1 KRUINLAAG** met bomen (7 meter en hoger). De kruinlaag geeft beschutting en levert grote hoeveelheden organisch materiaal (bladval): walnoot, kers, tamme kastanje, hoogstam fruitbomen.
- 2 TUSSENLAAG** met lagere bomen en heesters (minder dan 7 meter): hazelnoten, laagstam fruitbomen, mispel.
- 3 KLIMPLANTEN:** hop, druif, kiwi.
- 4 STRUIKLAAG:** bramen, frambozen, laurier, aalbes.
- 5 KRUIDLAAG** (20 – 100 cm): groenten, kruiden.
- 6 BODEMBEDEKKERS** (onder de 20 cm): groenbemers, aardbeien, pompoen, courgettes, postelein, bosbes.
- 7 WORTELS EN KNOLLEN:** aardappelen, wortelen, uien, knoflook, aardpeer, radijs en pastinaak.

Alle lagen zijn verbonden met elkaar. Die verbinding zorgt voor versterking. Het is dan ook handig om gewassen die veel stikstof nodig hebben (koolsoorten) te combineren met planten die bij het afsterven stikstof in de bodem brengen (peulvruchten). Eenjarige voedingsgewassen (sla, wortels) kunnen al in het eerste jaar geoogst worden. Bessenstruiken geven echter pas na een jaar of wat vruchten en dat geldt ook voor fruitbomen. In de loop van de jaren vinden steeds meer insecten en dieren hun plek in het voedselbos. Egels en muizen ritselen tussen de kruiden. Koolmezen nestelen er en voeden hun kroost met bladluizen. In de eerste jaren zullen ongewenste planten de kop op steken. Eenvoudig wegmaken (voordat deze in bloei raken) is al voldoende. Het afgemaaid plantmateriaal komt als mulch terug in de kringloop. Niet opruimen - laat het verteren maar aan de natuur over. Weghalen van gevallen blad is onwenselijk,

want daarmee vernietig je een belangrijke voedingsbron.

PERMACULTUUR IN DE PRAKTIJK

Dieneke Klompe van Kwekerij Zonnemaire op Schouwen-Duiveland kent Permacultuur als geen ander en onderschrijft het belang ervan. Toch past ze niet alle principes toe, ze kiest de onderdelen die haar aanspreken. En dat werkt prima. Haar motto: 'blijf bij alles wat je doet dichtbij jezelf en je grond.' Neem bijvoorbeeld het afdekken van braakliggende grond. "Jute zakken werken zo veel beter dan worteldoek. Een verschil van dag en nacht", zegt Dieneke. Bij wijze van experiment dekt ze deze zomer de grond af met hooi en straks in de winter hoogt ze dat verder op met stro tot er een mulchlaag van formaat ontstaat.

MEE BEWEGEN

Dieneke gebruikt geen bestrijdingsmiddelen; plaaginsecten bestrijdt ze

met natuurlijke vijanden en ze teelt het zaad- en plantgoed eigenhandig.

De kwekerij is gevestigd op wat voorheen gangbare landbouwgrond was. Na twintig jaar biologisch en natuurlijk bewerken van de grond, staat deze er goed bij. Dieneke is tevreden over de biodiversiteit, de wisselwerking tussen planten en het bodemleven (klei, slib, zand en mineralenrijkdom). Haar conclusie over dit succes: "Ik beweeg mee met de grond, maar de grond beweegt ook met mij mee."

100% AANDACHT

Dieneke heeft honderd procent aandacht voor de plant: "Wat doet de boom of heester, wat heeft die specifieke plant nodig?" Gewassen groeien in haar kwekerij dan ook op eigen kracht, kunstmest komt er vanzelfsprekend niet in. Haar planten zijn sterk – aandacht loont. Slechts een enkele zwakke broeder wordt lastiggevallen door slakken.

OOGSTEN EN UITPROBEREN

Omdat Dieneke alles in combinaties zaait, is het oogsten soms meer werk, vindt ze. Daar staat tegenover dat in zo'n eetbaar bosplantsoen van een slakkenplaaq geen sprake is. Ze kiest het tijdstip van oogsten zorgvuldig en ze zorgt ervoor dat de tijd tussen oogst en eten zo kort mogelijk is.

Dieneke vindt dat plantcombinaties uit een boekje geen garantie zijn voor succes. Zo'n vaste combinatie van dille en wortels? Werkt bij haar niet. Ze is niet bang om allerlei gewascombinaties uit te proberen. En soms ontstaat zo'n samenspel van planten gewoon uit wat ze op dat moment aan zaaigoed heeft. Bij de teelt van wat grotere volumes, bijvoorbeeld van snijbiet, zaait Dieneke drempels van bloemen. Maar dat kan ook zomaar peterselie of korenbloem zijn.

"Ik streef ernaar om het jaar rond altijd bloeiende planten te hebben", zegt Dieneke, waarmee ze haar visie op de kwekerij bondig samenvat. ●

Meer weten?

Kijk op:

- ▶ bijzonderegroenten.nl – Kwekerij Zonnemaire van Dieneke Klompe
- ▶ borborren.nl – permacultuurdesigner Bor Borren over Permacultuur
- ▶ wikiwand.com/nl/Bodemtextuur-bodemkunde
- ▶ doorniknatuurakkers.nl – Stichting Doornik Natuurakkers combineert biologisch-dynamisch boeren met vogelbescherming

Of lees dit boek:

- ▶ *Permacultuur - Tuinieren dicht bij de natuur* van Andrew Mikolajski.

Speciaal voor onze lezers en leden

Op het AVVN ledenet kun je het eerste deel van de serie over Permacultuur teruglezen. In de groep Natuurlijk tuinieren kun je met andere tuinliefhebbers tips uitwisselen. Log in via avvn.nl/ledenet en ga vervolgens naar

avvn.nl/natuurlijk-tuinieren/permacultuur

Permacultuur deel 3

In het herfstnummer van De Tuinliefhebber ontmoet je voor- en tegenstanders van Permacultuur en lees je over gildes en klassieke plantencombinaties, *Ruth Stout* - de mulch-koningin, levende mulch en *Chop-and-drop*.

KEES TEST

*De Olla-pot is een
rondbuikige kruik* ↻

Kees de Boon

Tuiniert bij 'De Vier Jaargetijden' in Wijchen in Gelderland. Op zijn blog schrijft Kees over zijn moestuin-ervaringen, geeft hij tips om het zelf (nog) beter te doen en deelt hij recepten, zaaikalenders en recensies van boeken, tuinproducten en nog

veel meer.
deboonindetuin.nl

Door de warme en droge zomers van de laatste jaren is duidelijk dat we er een nieuw water-vraagstuk bij hebben: hoe houden we het beschikbare water zo lang mogelijk vast? En hoe zetten we het beschikbare water zo slim mogelijk in?

WATER IN DE MOESTUIN

Niet te nat, niet te droog. In het voorjaar wil je, zeker op kleigrond, zo snel mogelijk droge grond zodat je kunt beginnen met bewerken en zaaïen. In een tuin op zandgrond ligt het heel anders. Daar wil je het water juist zo lang mogelijk vasthouden, anders wordt het simpelweg een woestijn. Of moet ik zeggen woestuin? Gieten en sproeien zijn makkelijke en meestal goedkope oplossingen om planten een juiste hoeveelheid water te geven. Een beeld dat direct opdoemt is er eentje van een warme zomeravond. Op menig volkstuin voltrekt zich dan een waar schouwspel.

Een feest van waterdruppels, opgeworpen door zwenksproeiers. Druppels die in diezelfde warme zomeravondlucht nog verdampen voordat ze de grond raken. Druppels die landen op de verkeerde plek. Druppels van zweetende tuinders die sjouwen met volle gieters van pomp of waterpunt naar de eigen tuin.

KEES TEST: OLLA-POT

Handige hulpjes voor in de tuin zijn er genoeg, maar welke moet je nu precies hebben? Voor De Tuinliefhebber test Kees de Boon ieder nummer een ander stuk tuingereedschap. Met een eerlijke mening en handige tips helpt hij je op weg. Voor dit nummer probeerde hij Olla-pot en een terracotta waterdruppelaar.

TEKST & FOTO'S: KEES DE BOON

Ingraven en vullen maar!

Eenmaal ingegraven valt de Olla-pot niet zo op.

De poreuze terracotta-wand is 3 mm dik.

De druppelaar in de praktijk gebracht.

Cijfers Olla-pot

- ▶ Geschikt voor: 1, 3 en 6,5 liter
- ▶ Diameter opening: 3,5 cm
- ▶ Reikwijdte om kruik heen: 60 cm - 90 cm - 120 cm
- ▶ Prijs klein €43,50, midden €57,95, groot: € 72,50

Cijfers terracotta druppelaar

- ▶ Geschikt voor: max. 1.5 liter fles
- ▶ Lengte: 17,5 cm
- ▶ Diameter opening voor wijnfles: 3,5 cm
- ▶ Prijs set van 4: € 21,50,-

De mulchende tuinder staat erbij en kijkt ernaar. Ziet de hele voorstelling met lede ogen aan. Want hij weet: het gewas hoeft niet nat te zijn, de wortels wel. Een eikenboom groeit ook niet van een paar druppels regen, maar wel van een constant vochtige bodem.

IN KANNEN EN KRUIKEN

Naast sproeien, gieten en bedruppelen is er ook nog andere manier om ervoor te zorgen dat de planten voldoende water krijgen. En wat denk je? Die manier is helemaal niet nieuw en bestaat al enkele duizenden jaren. Zo kun je ook water geven via terracotta kruiken en andere producten van terracotta. Eén daarvan is de Olla-pot (spreek op zijn Spaans uit als 'ojja'). Dit zijn ongeglaazuurde terracotta kruiken met een bolle buik en een slanke hals, af te sluiten met een kurk of deksel. Deze manier van irrigeren is zo'n 4.000 jaar geleden ontstaan in Noord-Afrika. Ze zijn nog steeds in gebruik in landen als India, Iran, Brazil en Burkina Faso. Deze potten gebruiken de eigenschap dat klei die, op een lagere temperatuur gebakken is, van nature poreus is. De wanden van deze terracotta pot zijn 3 millimeter dik. Door het verschil in osmotische druk tussen de binnenkant

van de pot en de buitenkant, wordt het water in de omliggende grond gezogen.

VERSPREIDING

De Olla-pot in deze review is met een inhoud van drie liter de midden-variant en heeft een diameter van 17,8 centimeter. Deze pot kan planten in een omtrek van 90 cm van water voorzien. Grofweg is het verspreidingsgebied van een Olla-pot viermaal de diameter van de pot. Gemeten bij kamertemperatuur en een luchtvochtigheid van 70%, sijpelt er elke dag zo'n 200ml door de wanden van de pot. Na ruim twee weken zou je deze pot pas weer moeten bijvullen. In een erg hete zomerperiode is dit wellicht wat korter, omdat de verdamping dan groter is.

De pot is het meest geschikt voor planten met een hoofdwortel die recht naar beneden groeit met vertakkende wortels naar de zijkant. Dat zijn bijvoorbeeld heel veel groentepplanten, zoals kruiden, tomaten, chili's, sla, courgettes, pompoenen, komkommers en augurken. Deze Olla-pot is minder geschikt voor planten met een bol- of penwortel, zoals bieten, wortels en pastinaken.

WATERBESPARING

Omdat het water in de grond blijft en

niet aan de oppervlakte komt, is er nauwelijks sprake van verdamping en heb je ook minder last van onkruid.

Als de grond vochtig is, blijft het water er in. Het voordeel: de planten hebben een voortdurend vochtige omgeving en kunnen dus gelijkmatig doorgroeien. Je bespaart 50 tot 70% water en verhoogt de opbrengst van je tuin.

Bij het sproeien of gieten bestaat de kans dat de grond nog wel eens 'dichtslaat'. Om dat te verhelpen, moet je eigenlijk weer even met de drietand of de schoffel door de moestuinbedden gaan. Bij gebruik van de Olla-pot heb je daar geen last van.

WIJNEN!

Er zijn ook terracotta druppelaars waar je een fles water op zijn kop in kan zetten. Handig en feestelijk! Eerst gezellig pimpelen op de volkstuin. Daarna de planten laten genieten van een fles water. Zo combineer je het nuttige met het aangename en daar hou ik van. Op naar een warme zomer. Proost! ●

Met dank aan Wiltfang voor het beschikbaar stellen van de Olla-potten.

dewiltfang.nl

De Tuinliefhebber thuis ontvangen?

Word supporter van AVVN samen natuurlijk tuinieren!

Alle leden van de bij AVVN aangesloten tuinverenigingen krijgen De Tuinliefhebber thuis. Wil jij dat ook? Word AVVN supporter en steun ons met €30 of meer per jaar. Ook jij ontvangt dan elk seizoen automatisch De Tuinliefhebber en leest over thema's als natuurlijk tuinieren en het bevorderen van biodiversiteit, het plezier in en

van de buurttuin, maar ook de kneepjes van het moestuinieren.

Extra voordelen voor supporters

Als supporter krijg je toegang tot het besloten online ledennet van AVVN. Via ons ledennet kom je in contact met andere tuinliefhebbers, vind je aanvullende groeninformatie, kun je je opgeven voor (online) bijeenkomsten en meer.

Sluit je aan bij de groene familie voor tuinliefhebbers

Meld je nu aan als supporter van AVVN en je ontvangt de eerstvolgende editie van De Tuinliefhebber automatisch thuis. Vul je gegevens in via avvn.nl/aansluiten. Je krijgt een factuur met betaallink per e-mail (handig!). Wil je de factuur liever per post ontvangen? Dat kan. Je betaalt dan €2,00 per jaar extra.

Retouradres: AVVN, Vogelvlinderweg 50, 3544 NJ Utrecht

